

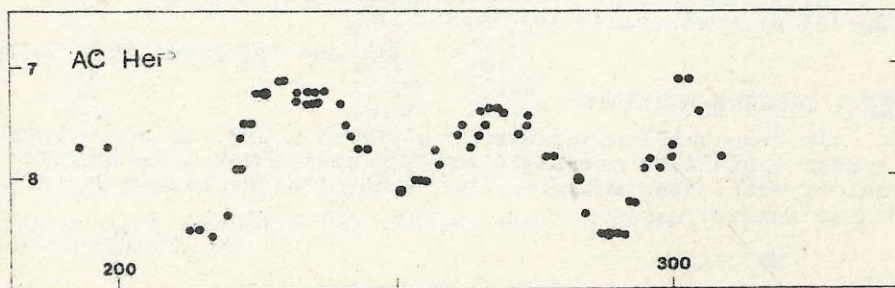
SZABÁLYTALAN VÁLTOZÓK

004659	V451 Cas	$7^m,4-7^m,6$ között ingadozik /9 észlelő/.
011355	AA Cas	Júliusban $8^m,7$ -ig halványodik, augusztusban újra $8^m,3$ -s /Bgb, Fid, Kvi, Pps, Mzs/.
020356	KK Per	$8^m,3$ -ról $7^m,9$ -ig fényesedik /Fid, Pps, Rpy, Sri/.
021058	PP Per	Jelentősen változik: $8^m,8-9^m,3-8^m,5$ -s hullámozást végzett /Pps, Sri, Psa, Rpy/.
021457	PR Per	Szabálytalan változásokat végez $8^m,3$ és $8^m,8$ között /Pps, Kvi, Psa, Rpy/.
040862	ZZ Cam	50 nap körüli hullámok /Kvi, Fid, Mzs, Kka, Ckm/.
050068	UX Cam	$8^m,5$ -ről $9^m,1$ -ig halványodik /Kvi, Kka/.
103867	VY UMa	Szórt adatok $6^m,3-6^m,9$ között /13 észlelő/.
120206	RW Vir	Csak júniusban észlelt, továbbra is konstans $7^m,4$ -nál /Fid, Kvi, Too/.
153115	τ^4 Ser	$6^m,7-7^m,0$ között fluktuál /Kvi, Too, Vau/.
153739	SW CrB	Nagyon lassan fényesedik, júniusban $8^m,2$, augusztusban $8^m,0$ /12 észlelő/.
175554	UW Dra	Június-július folyamán $7^m,7-7^m,9-7^m,5$ között változik, augusztusban $7^m,5$ -nél konstans /7 észlelő/.
182836	T Lyr	Július közepére $9^m,4$ -ig halványodik, utána lassan fényesedik /Ckm, Kka, Kvi, Pps/.
182200	d Ser	$5^m,2$ körül ingadozik, keveset változik /Ckm, Fid, Kka, Kvi/.
194933	V449 Cyg	$7^m,4-7^m,6$ közötti észlelések /Ckm, Kka, Kvi, Pir, Pps, Stz/.
200647	SV Cyg	Az észlelések szerint szokatlanul nagy amplitúdóval változik. A három hónap folyamán $9^m,4-8^m,2-8^m,8$ -s hullámozást végez /Kvi, Rpy, Vau/.
202409	CT Del	Ellentmondó észlelések.
213735	V460 Cyg	Folyamatosan fényesedik $6^m,9$ -ról $6^m,4$ -ig /10 észlelő/.
220672	DM Cep	Nagyon kicsit halványodik a tárgyidőszak alatt /12 észlelő/.
221955	RW Cep	Nem változik: $7^m,2$ -s /13 észlelő/.

Egy hónapban csak egy észlelés érkezett a következő csillagokról: IZ Cas, SV Lyn, RK Lep, BL Ori.

SZÁNTHÓ LAJOS

RV Tauri VÁLTOZÓK

182621	AG Her /RVA/	Két fő- és egy mellékminimumot figyeltek meg az észlelők JD 252 ill. JD 288-kor /15 megfigyelő/.
184205	R Set /RVA/	Sekély mellékminimum után augusztus végén következik be 8 ^m 5-s főminimuma /16 észlelő/.
194542	DF Cyg /RVB/	Bár csak június-júliusban észlelt, leirt egy teljes periódust /Sch/.
200916	R Sge /RVB/	Egy minimuma észlelt, JD 264 körül/Kvi/.
203226	V Vul /RVA/	Maximum környékén észlelték, de csak a leszálló ágak eleje észlelt /Bgb, Kvi, Mzs/.

PETROHÁN BETTY

Változós érdekességek

❖ BOLYGÓRENDSZEREK VÁLTOZÓCSILLAGOK KÖRÜL?

Két generációval ezelőtt a naprendszer eredete még egyike volt a tudomány legnagyobb rejtélyeinek. Mára azonban a csillagászok többsége úgy véli, a kérdés lényegében eldőlt. Ez részben az elméleti munkáknak, részben a fiatal csillagokkal kapcsolatos észlelési eredményeknek köszönhető.

Ilyen fiatal csillag a HL Tau és a - programunkban is szereplő - R Mon. Ezt a két csillagot nemrégiben Steven Beckwith és három kollégája tanulmányozta infravörös feltinterferometria segítségével. Ugy találták, hogy mindkét csillagot kb. 1 ivmásodperces porhaló veszi körül. Az illető csillagok távolságára átszámítva ez az R Mon esetében 1300x1300 CSE, a HL Tau-nál 320x200 CSE méretet jelent.

Ehhez hasonló következtetésre jutott Gary Grasdalen egy másfajta infravörös térképező technika segítségével. Korábban vizjég és szilikát por szinképi sajátosságait találták a csillagot övező haló anyagában.

A halók stabil képződményeknek tűnnek: a csillagok körül forgó porkorongoknak. Beckwith csoportja a por tömegét legalább a Föld tömegéhez találta hasonlónak a HL Tau-nál és 10-szer nagyobbak az R Mon esetében. A porral együtt jelenlevő gáz tömege a Jupiter és a Szaturnusz tömegével mérhető össze. Ezek az értékek a tömegek lehetséges alsó határai.

Beckwith és kollégái megbecsülték a korongok vastagságát is. A HL Tau-nál ez az átmérő 11%-a, az R Mon-nál pedig a 18%-a. A naprendszer keletkezésével foglalkozó elméletek 20-40%-os vastagságot tételeznek fel.

Sky and Telescope 85. július

❖ R CORONAE BOREALIS

Két éven belül másodszor is aktív az R CrB. Az eddig beérkezett észlelések szerint a csillag szeptember 9-én kezdett halványodni. Szeptember 20-ig 7,0 magnitúdra halványodott.

MZS